

*Благоје Чоботин**
Свештеник**

ИМЕНА СРПСКЕ ДЕЦЕ КРШТЕНЕ У СРПСКОЈ ПРАВОСЛАВНОЈ ЦРКВИ У КЕТФЕЉУ ТОКОМ XIX, XX и XXI ВЕКА

Ова студија има за циљ да представи и анализира имена која су православни србски верници из Кетфеља, Тимишка жупанија, давали својој деци, током XIX; XX; и XXI. века, приликом крштења у кетфрељску Србску цркву. Ова студија може нам помоћи да лакше разумемо начин на који је синкретистички и потрошачки дух времена у који живимо утицао и на Србску православну заједницу у Кетфељу да прихвати да приликом крштења рођене деце, овима надене имена позајмљена од других народа и туђих култура, свакако, стране свом србском национу као и православном хришћанском етосу.

Овај рад ће нам, такође, изнети и брајчано опадање чланова Србске кетфељске заједнице током наведеног периода.

Кључне речи: имена, деца, Црква, Православна, србска, парохија, заједница, Кетфељ.

Породична пракса Срба не само у Кетфељу, већ у целом Банату је била да новорођени члан породице, на крштењу, од кума, добије најчешће, име једног од дедова или бака, (углавном са очеве стране, али и са мајчине) или кум свом кумчету надене име неког од своје деце, или чак своје име. Било је случајева када је кум давао кумчету неко ново име, али и случајева када је кум прихватао име које су родитељи наменули своје детету.

У православној цркви одређена је молитва коју свештеник чита над новорођеним, у осми дан од рођења детета и тада се детету даје име. То

* avasrb@yahoo.com.

** Рад је настао у оквиру пројекта Центра за научна истраживања и културу Срба у Румунији „Истраживање културе и историје Срба у Румунији”, који финансира Савеза Срба у Румунији.

наш народ зове: име које је дете добило на знамењу. То име сада дато детету, са знањем или без знања и присуства кумова, може остати и на даље, те приликом крштења свештеник ће дете крстити истим именом или ће, на захтев кума или родитеља, детету да мења име. Име које је дете добило приликом благосиљања у осми дан може да се промени на крштењу, или не мора, али име којим је дете крштено остаје током целог живота, док год овог буде било. Именом којим је био крштен, овим ће именом касније, дотична особа, да буде поменута у молитвама на богослужењима, овим ће именом да буде венчана, сахрањена и касније помињана на поменима и парастосима. И ако се дешава да поједине особе при крштењу добију једно име, а касније, у животу, из милоште или других разлога, њих људи прозову другим именом, главно име остаје једино оно које је свако добио на крштењу и којим се дотична особа помиње у Цркву као и у званичним документима.

У новије време, под утицајем туђих култура и пракси, стране духу нашег народа, родитељи су почели својој деци да дају и по два имена, што није правилно и поготово што дете, будући крштено у цркви, пред Богом не може имати два имена.

Из онога што ћемо даље изнети можемо да приметимо да су у старини, кумови и родитељи давали својој деци, при крштењу *српска*, односно православна имена. Овде можемо рећи да сваки православни народ, има своја национална специфична имена. Најчешће су то имена најомиљенијих светитеља у дотичном народу, и ако, данас, младе породице, при крштењу, својој деци дају имена страна духу народа ком припадају.

У Кетфелју, у раздобљу од 1896. године по све до прве деценије двадесетог века, као већ наслеђена традиција у именовању деце при крштењу, наставило се са давањем такозваних „српских” имена, као и имена појединих православних светаца.

Име које су кетфелџани најчешће давали својој деци јесте МИЛАН. Ово име се у Матичним књигама рођених помиње чак 92 пута. Следедће име које се помиње 51 пут, јесте женско име: ЗОРКА. 46 пута се помиње име ЖИВКО, док се ДУШАН помиње свега 33 пута. Следе даље:

32 пута: Даница и Милица

28 пута: Љубица

26 пута: Драгољуб

25 пута; Ката и Милева

24 пута: Косена и Рада

- 23 пута: Добромир
22 пута: Милка и Маринко
21 пута: Даринка, Катица, Милорад, Светозар
20 пута: Јелена
19 пута: Влада, Иван и Сава
18 пута: Меланија
16 пута: Мисирка, Милутин, Мирко, Радивој, Илија
15 пута: Мила, Васа, Јова, Јаца, Мита
12 пута: Добринка, Иванка, Милина и Мисирка
11 пута: Смиљанка, Велинка, Лепосава, Владимир, Војислав, Лазар, Младен, Славко
10 пута: Ангелина, Паулина, Савета, Димитрије
9 пута: Биљана, Јована, Јагода, Круна, Марина
8 пута: Драга, Бранка, Љубомир, Слободан
7 пута: Марија, Мара, Велко, Георгије, Милош, Миливој, Стева
6 пута: Анђелија, Јуста, Маца, Смиља, Соса, Јасмина (1970)¹, Радојка, Снежана, Славица (1973); Александар, Андрија, Драгутин, Ђура, Жива, Јоца, Миша, Драга, Љубиша, Петар
5 пута: Кристина, Ленка, Весна, Драгица, Делија, Емилија, Мирјана, Миланка, Тања (1979); Иса, Јова, Пера, Драгослав, Ђура, Миодраг, Саша (1975), Хранислав, Чедомир
4 пута: Анђелка, Вера, Весела, Видосава, Ђулијана, Пава, Сара, Славна, Сиди, Зорица, Тереска, Горица, Загорка, Јасна (1982), Јадранка (1972), Јустина, Ковинка, Љиљана (1946), Љубинка, Маријана, Нада, Оливера, Пава, Стефанија; Благоје, Василе, Далибор, Жарко, Ђука, Ненад, Борислав, Зоран, Миодраг, Марко, Мирослав, Прадраг, Радислав, Стефан, Штева (1910)
3 пута: Бијанка (1981), Бојана, Вукосава, Ђула, Лела, Мила, Персида, Далиборка, Ђурђина, Маја (1998), Михајела (1984), Огњанка, Персида, Рајка, Славујка, Сорина (1970), Сања, Светлана, Чарна; Акса, Витомир, Видак, Јефта, Љубко, Милоје, Никола, Светислав, Танасија, Горан, Јасмин (1988), Цвеја, Лука, Михајо, Милојко, Небојша, Срђан (1948), Ђира, Цвеја (1920)
2 пута: Александра, Ана, Анка, Андреја (2000), Аница, Босилка, Василија, Вероника (1951), Верица, Гоца, Драгиња, Даја, Дејанка, Драгана, Гордана, Живана, Пијада, Ракила, Дениса (1994), Дојна (1955), Дарија (2011), Дијана (1980), Драгослава (1927), Десанка, Ђурђевка,

¹ Цифре у загради означавају годину када се први пут помиње дотично име.

Екатерина, Зора, Звезданка, Златица (1969), Јадранка (1972), Јаворка (1941), Корнелија, Ливија, Миљана, Милија, Митра, Невенка, Олгица, Планинка, Ракила, Тинка, Тијана(2002); Алекса, Арса, Златоје, Јунгић, Ника, Новак, Божидар, Бобан (1971), Витомир, Радован, Шандор, Дарко (1984), Данијел (1995), Дејан (1949), Ђурица, Ђока, Злата, Златоје, Јаша(1948), Момчило, Миосав, Никица, Огњан, Оливер, Павле, Радован, Слађан, Сениша, Теодор, Чеда (1937), Шандор (1916).

1 пут: мушка имена: Анта, Аксентије, Аврам, Алекса, Андреј, Александру, Аљоша, Аурелијан, Адријан, Алин (1972–1978);_Бошко, Богдан (2012), Бора, Бата, Бранислав, Борис, Борко (1978); Валерија, Велемир, Веселинко, Ваја, Видоса, Валентин (2002), Виорел (1972), Гавра, Гаврило; Душика (1948), Душко (1985), Давор, Даворин (1978); Добривој, Драгомир, Дорел (2005), Далијан (2005), Давид (2014); Емануел (1978); Живорад (1958), Живица (1988); Зака, Златко (1982), Златибор (1974), Здравко (1975); Игњат; Јоан (2006), Јоаким, Јулијан (1985); Кузман, Клаудије (1982), Кристијан (1985), Клемент (1975), Космин (1977); Лута, Лукас (1912); Љуба; Миленко, Матија (2013), Милета, Мирча (1961), Милован (1974), Миладин (1974), Марчел (1980), Михаил (1949), Михај (1955), Мојсије (1954); Нова, Николај, Неда, Недељко; Овидију (1971); Панта, Петришор (2002); Радослав (1954), Радика (1954), Радиша (1991), Ратомир (1916), Разван (2012), Рареш (2016); Стефа, Стојан (1979), Србислав (1933), Станислав (1961), Славољуб (1961), Сафет (1969), Среда (1949); Томислав, Тихомир (1968), Флорин (2002); Хајнрих (1915); Цветко (1912); Чипријан (1982).

Женска имена: Алексија, Анисија (2007), Алис (2008), Аница, Анка, Адина, Алмира (1975); Бранка, Бобана (1986), Божица (1988), Борислава (1958), Вера(1967); Владислава, Валерија, Викторија (1972), Војислава (1951), Верослава (1969), Вида, Валентина (1977); Грозданка, Габријела (1952), Горана (1968); Дивна (1937), Дана, Данка, Дренка, Душица, Дубравка (1981), Драгица, Данијела (1977), Даријана (2005), Ђорђета (1968), Ђулка, Емануела (2002); Живка; Златиборка (1979); Ивана (2012), Јелкица, Јелица, Југославка (1934), Ковиљка, Кова, Круница, Карла (2004), Камелија (1960), Констанца (1954), Корина (1970); Латинка, Ланка, Лаура (2005), Лавинија (2016), Леонора (1931), Лоредана (2000), Лина (1960), Лучика (1996); Љубичица; Милена, Мица, Марика (1965), Магдалена, Магдалина, Мела (1975), Милија; Неранца (1936), Невена (1971); Орнела (1977); Пијада, Патриција (2008); Родика (1961); Слађана, Славојка, Савка, Слободанка, Софија (1960), Силвана (2005), Станислава

(1984), Споменка (1983), Сузана (1988), Симона (1976), Спасојка; Теодора, Тамара; Феличија (1969); Хаљина (1978); Цветанка (1958).

Након исписивања имена из Матичних књига крштених и извршене анализе, може се закључити да су, у деветнаестом и првој половини двадесетог века, у Кетфељу, при крштењу, деци давана стара српска, класична имена: Маринко, Косена, Зорка, Душан, Светозар, Сава, Мисирка, Владимир, Бранко, Драгољуб, Милан, Ката, Љубица, Милева, Даница, Савета, Стеван, Милка, Катица, Рада или Радивој, Милица, Живко, Меланија, Марина, Паулина, Косена, Лепосава, Војислав, Олга, Илија, Мита, Даринка, Добромир и још нека која нису толико честа.

Осим ових имена, у првим деценијама и средином двадесетог века почињу да се појављују и новија имена која до тада нису била давана деци, као што су: Алексија, Арса, Акса, Анђелка, Александар, Аница, Анђелија, Бранка, Богдан, Бранко, Бисерка, Божидар, Благоје, Вера, Видак, Веселинко, Верица, Видосава, Гавра, Гаца, Гордана, Горица, Драгица, Дивна, Душица, Драгиња, Дејанка, Душица, Делија, Дејан, Ђула, Ђурица, Ђурђина, Живана, Живка, Жарко, Зорка, Зака, Златоје или Златомир, Зорица, Илија, Иса, Јаворка, Јелена, Јелкица, Јуста, Јагода, Јован, Јелисавета, Ковиљка, Кова, Косена или Коса, Лаза, Ленка, Ланка, Лела, Љубинка, Љубомир или Љуба, Миленко, Мирјана, Момчило, Мица, Мара, Мисирка, Миливој, Миосав, Мирослав, Милош, Милка, Невенка, Нада, Олгица или Олга, Петар или Пера, Паја, Паулина, Ружица, Радојка, Слободан и Слободанка, Смиљана, Светозар, Стеван или Стефан, Стојанка, Танасија, Тинка, Ћира, Хранислав, Цветко или Цвеја. Ово су само имена која се најчешће јављају у првој половини двадесетог века, а свакако да има и других, само што нису толико честа.

Почев од друге половине двадесетог века, поготово од седме и осме деценије, почињу да се појављују не само новија српска имена, већ се почињу јављати и румунска имена која су давана деци при крштењу. А то значи да се структура становништва почела мењати, да се повећао број мешовитих породица, српско-румунских, и да је процес лагане асимилације полако почео. Такође, то доказује и почетак природног нестајања српских породица из Кетфеља, као резултат преселења у град младих и млађих српских породица због запослења у тадашњим предузећима и фабрикама. У селу су остале старије особе и веома мали број млађих породица. То се, јасно може закључити по броју вршених крштења, поготово, од педесетих година прошлог века. Као доказ, ево имена која се појављују после педесетих година двадесетог века: Анка,

Аурелијан, Адина, Алмира, Адријан, Алин, Александра, Андреј, Александру, Бијанка, Бобана, Борис, Божица, Бобан, Борко, Беба, Босилка, Велемир, Виорел, Викторија, Вероника, Видосав, Весна, Василе, Валентина, Владислава, Горан, Горана, Гаврило, Душко, Давор, Даворин, Далибор, Далиборка, Дубравка, Дарко, Дениса, Данијел, Данијела, Ђорђета, Емануел, Живица, Зора, Златко, Златибор, Златиборка, Златица, Здравко, Јулијан, Јадранка, Клемент, Космин, Клаудије, Кристијан, Корнелија, Камелија, Корина, Лина, Лучика, Ливија, Маријана, Мирча, Милован, Миладин, Мела, Марчел, Михајела, Михај, Небојша, Невена, Оливер, Оливера, Овидију, Орнела, Предраг, Радислав, Родика, Софија, Славица, Саша Сорина, Споменка, Сања, Светлана, Сузана, Сафет, Симона, Славољуб, Тихомир, Тања, Теодора. Читајући ова имена, постаје јасна чињеница да је број чистих српских породица у паду, узимајући у обзир и напомену да су ово имена и русинсе деце, јер су сеобом у Кетфел, четрдесетих година, све русинске породице постале чланице српске православне парохије. Напомињемо да се, у Кетфелу, румунска црква, односно румунска парохија оформила и почела да активише тек у шесту деценију прошлог века. До тада, као православна, у Кетфелу је постојала једино српска црква. Мешовити бракови су почели да се јављају не само у српској заједници, већ, у мањој мери, свакако, и у русинској заједници, те је утицај румунских имена преовладао.

Све до педесетих година двадесетог века Кетфелчани су знали да својој деци дају имена православних светитеља: Ана, Ангелина, Василије, Владимир, Јован, Јустина, Димитрије, Марија, Милутин, Александар, Георгије, Екатерина, Лазар, Лука, Михајло, Никола, Павле, Петар, Стефан. А такође увелико су кориштени и диминутиви ових имена, као што су: Аница, Анка, Анђелија, Анђелка, Анђа, Васа, Влада, Јоца, Јова, Јована, Јуста, Мита, Митра, Маца, Марика, Марина, Лута, Саша, Шандор, Ђура, Ђурица, Ђурђевка, Ђурђина, Ката, Катица, Лаза, Лукас, Миша, Михаил, Михај, Ника, Паја, Пава, Паулина, Пера, Персида, Петришор, Стеван, Стева, Стефа, Штева.

Српско име: Радивој, претворено је у Рада, Радислав, Радика, Радослав, Радојка; Борислав постаје Бора; Верослава постаје Вера и Верица; Видосава се претвара у Виду, Витомир се скраћује у Виту, Грозда постаје Грозданка; Давор постаје Даворин; Дана постаје Данка; Драга прелази у Драгицу; Душана претварају у Душику; Ђулу преицењују у Ђулку и Ђулијану; Катица постаје Ката; Ковинка постаје Кова; Круница постаје Круна; Злата се претвара у Златомира, Златоју и Златка; Зорица постаје Зора, Лепосава се скраћује и постаје Лепа,

Миланка постаје Милка или Мила; Милоја постаје Милојко и Милован; Милицу из милоште претварају у Мицу; Олгица се скраћује и постаје Олга; Нова се преимењује у Новака, Радојка постаје Рајка, Чедомир постаје Чеда; Жива се мења и постаје Живица и Живорад; Љубомира преимењују у Љубу; Цветко постаје Цвеја.

Као и другим местима, и у Кетфељу се срећу „имена парови“ или „парна имена“, односно и мушка и женска варијанта истог имена, као што су: Александар и Александра, Андреј и Андреја, Бобан и Бобана, Борислав и Борислава, Бранко и Бранка, Василије и Василија, Видосав и Видосава, Владислав и Владислава, Горан и Горана или Горјана, Драган и Драгана, Душан и Душица, Дејан и Дејанка, Емануел и Емануела, Жива и Живана, Живко и Живка, Јасмин и Јасмина, Јован и Јованка, Иван и Иванка, Огњан и Огњанка, Слађан и Слађана; Слободан и Слободанка; Станислав и Станислава; Теодор и Теодора; Златибор и Златиборка, Злата и Златица, Цвеко и Цветанка.

Трећи миленијум открива нам још трагичније чињенично стање. Број новорођених и крштених је изузетно мали, било је година у које се није родило ниједно дете. Од целокупног броја крштених у трећем миленијуму, најмање је српске деце. Углавном су то деца мешовитих породица русинско-румунских, српско-румунских или чисто русинских и румунских породица. Имена деце рођена и крштена после 2000. године најмање су српска: Андреја, Анисија, Алис, Валентин, Дијана, Дорел, Далијан, Далијана, Дарија, Давид, Ђулијана, Емануела, Ивана, Јоан, Карла, Корнелија, Лоредана, Лаура, Лукас, Лука, Лавинија, Матија, Петришор, Патриција, Разван, Рареш, Тијана, Флорин.

Од 1896² године, у Кетфељу је крштено свега 2106 детета.

У периоду 1896–1900. крштено је свега 193 деце.

У периоду 1900–1950. крштено је свега 1354 деце.

У периоду 1950–2000. крштено је свега 502 деце

У периоду 2000–2016. крштено је свега 57 деце

У периоду 1896–2016. крштено је свега 2106 деце

Највећи број деце крштено је 1912. године, свега 64 деце, док је 2007. крштено само једно дете, а 2008. и 2009. године није крштено

² Нажалост, старије матичне књиге од 1895. године, држава је покупила из свих наших парохија и оне се сада налазе у Државном архиву.

ниједно дете. У последње четири године деветнаестог века, крштено је свега 193 детета, за разлику од само 57 детета крштених у првих шеснаест година трећег миленијума. Такође, велика је разлика у броју крштене деце у првој половини двадесетог века, свега 1354, док је у другој половини истог двадесетог века крштено скоро пет пута мање деце, свега 502 детета.

Свакако да сви ови подаци нису нимало охрабрујући, напротив. Међутим, то су истините чињенице које указују на оно што следи: да се у будућности деси са нашим српским родом на овим просторима. Уколико учинимо исту анализу имена деце крштене и у осталим нашим парохијама, приметимо исто чињенично стање. То је један неминован и незаустављив процес и прави показатељ свих наших слика и прилика не само у Кетфелју, већ у свим нашим местима где живе Срби.

Blagoje Ciobotin

NAMES OF SERBIAN CHILDREN BAPTIZED IN THE ORTHODOX CHURCH IN KETFEL IN THE 19TH, 20TH AND 21ST CENTURIES

(Summary)

The main theme and the purpose of this study is to present and analyze the names that the orthodox Serbian believers from KETFEL (Gelu), Timiș County, chose for their children throughout the 19th, 20th and 21st centuries, on the occasion of their baptism in the Orthodox Serbian Church. This study helps us to understand the way in which the syncretic and consumerist spirit of the society we are living in influenced the Serbian community in KETFEL to such an extent as to accept and even choose for their own children baptism names which were adopted from other cultures and nations, considered to be strange to their own people, as well as to the Christian Orthodox ethos.

The study also presents the numerical involution of the Serbian community from KETFEL throughout the period mentioned above.

Key words: name, children, church, Orthodox, Serbian, parish, community, KETFEL.